

تصویر مسلمانان و اعراب در کتاب‌های درسی غرب

(قسمت دوم)
احمد بن عبدالله البنیان
ترجمه: رقیه منصوری مقدم

روشنمندی است که از طریق این کتاب‌ها طی مراحل آموزشی مختلف در فکر و ذهن او به وجود می‌آید. بیشتر این کتاب‌ها یک تصویر مثبت یا بی‌طرف از مسلمانان و اعراب ارائه می‌دهند. برای تحقق اهداف این پژوهش هجده کتاب درسی مورد بررسی قرار گرفته است. کتاب‌های انتخاب شده، در سال‌های تحصیلی مختلف تدریس می‌شود.

این کتاب‌ها به بررسی‌های ابعاد اجتماعی، تاریخی، جغرافیایی، فرهنگی و ادبی مسلمانان و اعراب می‌پردازند. شایان ذکر است که بیشتر این کتاب‌ها در مناطق بسیاری از آمریکا تدریس می‌شود و در چاپخانه‌های بزرگ و معروفی همچون «پرنیس هول» به چاپ می‌رسد. این پژوهش به بررسی و تحلیل گرایش‌های کلی و عمومی کتاب‌های درسی نسبت به مسلمانان و اعراب در کشور آمریکا می‌پردازد. ابعاد مورد پژوهش عبارتند از: بعد قومی و ملی، بعد اجتماعی، بعد فرهنگی و تمدنی، بعد اقتصادی، بعد اسلامی.

بعد اسلامی

در این چارچوب، موضوعاتی مانند دین اسلام، تروریسم، جهاد، وضعیت زنان در اسلام، شخصیت حضرت محمد، قرآن، قصاص و ارکان دین اسلام مورد بررسی قرار می‌گیرد.

جایگاه دین اسلام در بین ادیان جهان

همه این کتاب‌ها در مورد دین اسلام سخن گفته‌اند اما مطالب آنها از نظر طولانی یا کوتاه بودن، یا جنبه مثبت و منفی داشتن با هم تفاوت دارد. بیشتر این کتاب‌ها، دین اسلام را یکی از ادیان اصلی جهان می‌دانند. به عنوان مثال کتاب «جغرافی، جهان و ساکنانش»^۱ در مطالب خود در مورد ادیان جهانی در صفحه ۷۹ به این مطلب اشاره می‌کند که: «اسلام یکی از ادیان اصلی جهان است و اسلام و مسیحیت در اعتقادات بسیاری با یهودیت اشتراک دارند».

این در حالی است که کتاب «کاشف جهان» در فصل: مردم، مکان‌ها و فرهنگ‌ها، آورده است که: «در اسلام، معبود همان خداوند است، محمد(ص) مؤسس و قرآن کتاب مقدس». این نویسنده به احساسات مسلمانان احترام نگذاشته و هنگام نام بردن از نام پیامبر اسلام(ص) کلمه پیامبر را به کار نبرده و تنها به ذکر نام «محمد» بسنده کرده است.

جهاد در اسلام

کتاب «تاریخ جهان» در فصل: مناسبات تا امروز، در صفحه ۱۸۸ این‌گونه بیان می‌کند: «طی ۲۰۰ سال اشخاصی که به اسلام ایمان آوردند، امپراتوری بزرگ و تمدن بسیار مهم و جدیدی را بنیان‌گذاری کردند».

اشاره:

در قسمت نخست این مقاله، به بررسی تصویر ارائه شده از مسلمانان و اعراب در کتاب‌های درسی انگلستان پرداختیم. اینک در ادامه، به بررسی این موضوع در کتاب‌های درسی آمریکا می‌پردازیم.

۲. تصویر مسلمانان و اعراب در کتاب‌های درسی آمریکا

هدف از این پژوهش، آشنایی با تصویر مسلمانان و اعراب در کتاب‌های درسی آمریکا، آگاهی از چگونگی تأثیر این کتاب‌ها در ایجاد تصویر روشن‌مند از ایشان در جامعه آمریکا، نقش آنها در شکل‌گیری ذهن دانش‌آموزان و تعیین چگونگی برخورد دانش‌آموزان با جامعه خود و جوامع اطراف می‌باشد و این آشنایی از طریق ارائه

را به دین خود درآورند». و در صفحه ۲۲۲ می‌گوید: «جنگ جویان عرب همه آنچه را پیش رویشان بود، نابود کردند چون معتقد بودند که اینان برای گسترش یکتاپرستی انتخاب شده بودند. از این میان مسلمانان زیادی به جبهه‌های جنگ روانه شدند چون معتقد بودند مرگ در این راه آنها را به سوی بهشت می‌برد». کتاب «فرهنگ‌های جهان» در صفحه ۹۲ جهاد را نوعی جنگ مقدس برای تطهیر اسلام می‌داند (holy war). و در صفحه ۵۷۲ آمده: «اسلام به مسلمانان آموخت: رزمندگانی که در راه خدمت به اسلام می‌میرند مکانی در بهشت به دست خواهند آورد».

توصیف جهاد به عنوان جنگ مقدس و توصیف مسلمانان در این راه به عنوان جنگ‌جو، با آیات قرآنی در تعارض است. این در حالی است که اسلام دین صلح و دوستی است و آیات قرآنی جهاد به معنای جنگ را فقط به منظور دفاع از خود جایز می‌شمارند. «و قاتلوا فی سبیل الله الذین یقاتلونکم و لا تعدوا ان الله لا یحب المعتدین». همان‌طور که قرآن از اجبار مردم بر پذیرش اسلام برحذر می‌دارد: «لا یراه فی الدین»، اما آیاتی که مسلمانان را به جنگ فرا می‌خوانند، باید در جایگاه خود مورد مطالعه و بررسی قرار گیرند. مسلمانان در سال‌های نخستین ظهور اسلام برای دفاع از خود یا شروع جنگ پیشگیرانه ناچار وارد جنگ می‌شدند.

آزادی زنان در اسلام

کتاب «فرهنگ‌های جهان» در صفحه ۵۸۳ به مسئله حجاب پرداخته، می‌گوید: «زنان در جوامع اسلامی قدیم آزادی بیشتری نسبت به زمان حاضر داشتند. حجاب و زندگی در عزلت و جدایی مردان از زنان در

همچنین این کتاب می‌افزاید که: «وجود دین اسلام باعث نگرانی و ترس مسیحیان اروپا بود. حتی زمانی که اسلام هیچ‌گونه تهدیدی برای مسیحیان به شمار نمی‌آمد، آنان دیدگاه‌های خصمانه خود را نسبت به جهان اسلام ادامه دادند». قرآن کریم، دفاع را جایز شمرده و به مقابله با تجاوزگران و سلطه‌پیشگان امر نموده است: «و قاتلوا فی سبیل الله الذین یقاتلونکم و لا تعدوا ان الله لا یحب المعتمدین»؛ و در راه خدا با کسانی که به جنگ و دشمنی با شما برخیزند، جهاد کنید، ولیکن ستمکار نباشید که خدا ستمگران را دوست ندارد».

علاوه بر این، قرآن کریم مجبور کردن مردم برای پذیرش دین اسلام را نیز نهی می‌کند: «لا یراه فی الدین»؛ هیچ اجباری در دین نیست».

کتاب «جهان و ساکنانش» در جاهای مختلف (مثلاً صفحه‌های ۲۲۱ - ۲۲۳) اسلام را با عرب‌ها ربط داده، تلاش می‌کند که بین آنها ارتباط برقرار کند؛ گویی اینکه این دو جدایی‌ناپذیرند و دین اسلام یک دین محلی است و جهانی نیست. بعضی از کتاب‌ها تلاش داشته‌اند اطلاعات غیرواقعی و نادرستی از علل پذیرش اسلام از سوی برخی افراد ارائه دهند. کتاب «جغرافی جهان امروز» در صفحات ۱۸۶ و ۵۷۳ آورده است: «غیرمسلمانان ملزم به پرداخت جزیه بودند و به خاطر فرار از پرداخت آن به اسلام روی آوردند». در حالی که این کتاب به مسئله پرداخت زکات توسط مسلمانان اشاره‌ای نکرده است.

این کتاب‌ها وقتی از تروریسم صحبت می‌کنند بیشتر بر اعمالی تکیه دارند که از سوی برخی مسلمانان بر ضد غیرمسلمانان، در نتیجه ظلم و ستم، انجام گرفته است.

همه این کتاب‌ها ظلم و ستم‌ها و تجاوزاتی را که اقوام غیرمسلمان به دلایل واهی علیه ملت‌های مسلمان و غیرمسلمان روا می‌دارند نادیده می‌گیرند. با توجه به اینکه کتاب «ادبیات» (درس اختیاری) در صفحه ۴۷۷ تروریسم را به کارگیری اعمال خشونت‌آمیز ضد اهداف غیرنظامی و بدون اطلاع قبلی معنا می‌کند و با اینکه این کتاب تروریسم را، به عرب‌ها ربط نمی‌دهد، اما ضمن بحث در مورد انفجارهایی که در میان شهروندان غیرنظامی صورت گرفته و تمرکز آن بر جنوب غرب آسیا (خاورمیانه) و آوردن قصیده شاعر یهودی «یهودا آماچی» که در آن استفاده از بمب‌ها را محکوم می‌کند، تلویحاً به این مطلب اشاره و عرب‌ها را تروریست معرفی می‌کند.

کتاب «تاریخ جهان» در فصل روابط تا امروز، در صفحه ۲۵۸ به مسئله جهاد پرداخته، می‌گوید: «مسلمانان جهاد را تلاش برای خدمت به خداوند می‌دانند و مردم تفسیر نادرستی از آن دارند و به زبان ساده مردم عامی همه آن را جنگی مقدس می‌دانند اما کتاب «جهان و ساکنان آن» در صفحات ۲۲۲ و ۲۲۳ این‌گونه بیان می‌کند که: «جهادهای مسلمانان به نوبه خود فتوحاتی بودند که عرب‌های مسلمان انجام دادند، و غیرعرب

کتاب «تاریخ جهان؛ مردم، اماکن، افکار» در بخش گسترش اسلام، تصویری از اسلام و عرب‌ها ارائه می‌دهد که نشان‌دهنده بادیه‌نشینی و ملازمت آنان با شتر است.

همه فعالیت‌ها، از جمله مواردی هستند که مانع آزادی زن می‌شود». نویسنده ضمن سخن گفتن در مورد زندگی زنان در خاورمیانه، در صفحه ۵۹۹ آورده است: «قانون در استان‌های «ریاض» و «ظهران» به زنان حکم می‌کند که هنگام خارج شدن از خانه‌های خود حجاب را رعایت کنند». نویسنده این وضعیت را با اوضاع زنان در کشورهای دیگر خاورمیانه مقایسه می‌کند. که بیشتر زنان آزادانه بدون حجاب در جامعه حاضر می‌شوند. با مطالعه مطالب این کتاب در مورد زنان و اوضاع و احوال آنان در کشورهای اسلامی و عربی، در می‌یابیم که مسئله زنان مسلمان از دیدگاه ارزش‌های فرهنگی غربی مورد بررسی قرار گرفته و یا در پایان می‌خواهند این نکته را به خوانند القا کنند که اسلام، حقوق زنان را محترم نمی‌شمارد و حقوق زنان در این جوامع پایمال می‌شود. این در حالی است که این کتاب حقوقی را که اسلام برای زنان در نظر گرفته است، نادیده می‌گیرد. تفکر قرآنی، همانند یک انقلاب در زندگانی زنان در قرن هفتم میلادی به شمار می‌آید. قرآن کریم کشتن، خرید و فروش و ازدواج بدون رضایت زنان را حرام دانسته، به او حق ارث داده و در مقابل به اندازه حقوقی که برخوردار می‌شود برای او تکالیفی تعیین نموده است: «و لهنّ مثل الذی، علیهنّ»^۶ مانند همان اوظایفی که بر عهده زنان است به‌طور شایسته به نفع آنان ابر عهده مردان نیز است».

نکته تعجب‌آور این است که نویسنده، مجبور کردن مردان و زنان را در ترکیه برای کنار گذاشتن لباس سنتی امری عادی می‌داند، در حالی که این کار مخالف حقوق بشر است. این در حالی است زمانی که زن مسلمان به اختیار و میل خود لباسی را که هماهنگ با فرهنگ و دینش است بر تن می‌کند غرب این کار را

امری غیر منطقی می‌داند!

هیچ یک از کتاب‌هایی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفتند خالی از ذکر حضرت محمد(ص) نیست. در کتاب «ادبیات» (درس اختیاری) خواننده می‌تواند در صفحه ۴۴۸ زندگی ایشان را به صورت بسیار مختصر مطالعه کند. در صفحه ۴۱۳ یک مینیاتور ایرانی به چاپ رسیده که ذیل آن در مورد موضوع این تابلو این‌گونه نوشته شده است:

«محمد به آسمان می‌رود»، در این مینیاتور مردی مشاهده می‌شود که سوار بر اسبی است و فرشتگان بال‌زنان در اطراف او هستند. این تصویر در کتاب‌ها، تصویری است خیالی از معراج حضرت محمد(ص).

البته شایسته است تابلوهای هنری، در چارپوب ارائه آثار هنری، ضمن سخن گفتن از این موضوعات آورده شود اما باید میان هنر و متون دینی تمایز قائل شد. در کتاب «تاریخ و جغرافیای جهان» آمده است: «محمد(ص) زمانی که کوچک بود به منطقه خاورمیانه سفر کرد و از اعتقادات یهود و نصرانی‌ها تأثیر پذیرفت. شایسته است دانش‌آموزان بدانند که قرآن به این مطلب اشاره می‌کند که او تصدیق‌کننده و مکمل یهودیت و مسیحیت می‌باشد».

نویسنده در صفحه ۱۴۴ این کتاب آورده است که حضرت محمد(ص) اهل مدینه را مجبور کرد اعتراف کنند که خداوند یگانه الله و معبود آنهاست. این مطالب به‌طور واضح نشان می‌دهد که نویسنده سعی دارد از طریق اعتراض به حضرت محمد(ص) در اینکه او دیگران را مجبور به پذیرش اسلام کرده به پیامبر و دین اسلام ضربه وارد سازد. این سخن با اصول قرآن که مسلمانان را از اجبار در دین و ظلم و ستم نسبت به دیگران برحذر می‌دارد در تعارض است: «و قاتلوا فی سبیل الله الذین یقاتلونکم و لا تعدوا ان الله لا یحب المعتدین»^۷ همچنین قرآن کریم مردم را از اجبار در پذیرش اسلام نهی می‌کند. «لا اِکراه فی الدین»^۸ اما آیاتی که مسلمانان را به جنگ فرا می‌خوانند باید در جایگاه خود مورد مطالعه قرار گیرند.

کتاب «ادبیات» می‌گوید: قرآن ۳۰ سال پس از وفات حضرت محمد(ص) نوشته شده» (صفحه ۴۳) و در جایی دیگر (صفحه ۴۴۸) می‌گوید: «قرآن کریم ۲۰ سال پس از وفات ایشان مکتوب شده است». این خود نشانه بی‌دقتی مؤلف در ارائه اطلاعات می‌باشد.

کتاب «جهان و ساکنانش» در صفحه ۲۲۶ می‌گوید: «برخی از پیروان حضرت محمد زمانی که آن حضرت مشغول بند و اندرز‌گویی بودند، مواعظ او را نوشته و در کتابی به نام قرآن جمع کردند و آن همان کتاب مقدس اسلام است». ملاحظه می‌کنیم که این نویسنده قرآن و حدیث را از هم باز نمی‌شناسد.

کتاب «جغرافیای امروز جهان» در مطالب خود در

این سرزمین متعلق به یهود است و آنها سرانجام پس از سال‌ها توانستند آن را باز گردانند. در پایان باید گفت که این نویسنده به حقوق مشروع ملت فلسطین اهمیتی نمی‌دهد.

بعد اجتماعی

کتاب «تاریخ جهان؛ مردم، اماکن، افکار» در بخش گسترش اسلام، تصویری از اسلام و عرب‌ها ارائه می‌دهد که نشان‌دهندهٔ بادیه‌نشینی و ملازمت آنان با شتر است. در این کتاب تلاش شده از اهمیت شبه جزیرهٔ عرب کاسته و به ذکر کلمه بادیه‌نشینی شود. کتاب بیان می‌کند که شبه جزیرهٔ عربستان یک جزیرهٔ بیابانی است و ساکنان آن بادیه‌نشین بوده و در اطراف محل‌های تجمع آب زندگی می‌کنند. صفحهٔ ۱۵۶ کتاب «تاریخ و جغرافیای جهان» از طبقات اجتماعی و بردگی در جوامع مسلمان سخن گفته و در صفحهٔ ۱۸۷ متذکر شده که زنان تنها گروهی نیستند که در جامعهٔ مسلمان مورد نابرابری قرار گرفته‌اند، بلکه مسلمانان غیر عرب نیز از امتیازات مسلمانان عرب در عهد بنی امیه برخوردار نبودند. این کتاب همچنین می‌افزاید که طبقهٔ برده نیز جزء طبقات اجتماع بوده و این قرآن مانع به بردگی کشیدن مسلمانان و اهل ذمه می‌شد ولی از ایجاد مؤسسات برده‌داری (فروش برده) ممانعت نمی‌کرد. شایان ذکر است که قرآن چگونه به برده گرفتن دیگران را مشخص کرده و تشویق به آزاد کردن برده می‌نمود. اسلام مانع بردگی به وسیلهٔ ربودن یا خرید و فروش فرزندان می‌شد و ربا را حرام می‌دانست برای اینکه ربا یکی از علل اصلی به بردگی کشاندن دیگران بوده. در اسلام تنها راه برده‌گیری دشمنانی بودند که با لوازم جنگی به قصد کشتن مسلمانان به جنگ آنان آمده بودند، با این حال اسلام، ظلم و ستم بر دیگران را حرام شمرده و مبارزه و جنگ را تنها برای دفاع از خود جایز می‌داند. اسلام مسلمانان را تشویق به آزادسازی

مورد حج در صفحهٔ ۱۰۹، مطالبی در مورد روزه و عید قربان آورده که حاکی از بی‌دقتی مؤلف است. به عنوان مثال، مؤلف گفته: «آیین‌های مخصوص مسلمانان، روزه گرفتن در ماه رمضان است یعنی روزه‌داری در طول ماه اول از سال اسلامی». همان‌گونه که می‌دانیم ماه رمضان، ماه نهم از سال قمری است که بر اساس تاریخ هجری قمری پایه‌ریزی شده است.

همچنین مؤلف این کتاب، روز عید قربان را پایان حج می‌داند در حالی که این مطلب نادرست است زیرا حج تا پایان سومین روز از «ایام تشریق»^۹ یعنی دهم ذی‌الحجه ادامه می‌یابد.

بعد قومی

بعضی از کتاب‌ها ابعاد دیگر مربوط به اسلام و مسلمانان را به همین روش ارائه کرده‌اند. بررسی این کتاب‌ها نشان می‌دهد که بیشتر آنها به طرفداری از اسرائیل پرداخته و به عرب‌ها حمله می‌کنند. به عنوان مثال کتاب «جغرافیای جهان و ساکنان آن» در صفحهٔ ۴۹۰ با اشاره به جنگ داخلی لبنان می‌افزاید: «این جنگ میان مسلمانان و مسیحیان صورت گرفت. در آن زمان ۷۰ نفر از ساکنان لبنان را مسلمانان تشکیل می‌دادند. سپس به حمله اسرائیل به لبنان و عقب‌نشینی آن از جنوب در سال ۲۰۰۰ م. اشاره می‌کند». اما این کتاب از کشتارهایی که یهودیان در صبرا و شتیلا و دیگر جاها انجام دادند سخن به میان نمی‌آورد.

نویسندهٔ کتاب «جغرافیا، جهان و فرهنگ و تمدن‌ها» از کشورهای عربی سخن گفته و یک فصل مستقل را به آن اختصاص داده است؛ از صفحهٔ ۲۵۵ تا ۲۰۶.

ملاحظه می‌شود که این کتاب بیشتر به اسرائیل توجه کرده، به تفصیل از آن سخن می‌گوید. همچنین کتاب به ذکر داستان پدر ابراهیم پرداخته، می‌گوید که خداوند به یهودیان وعده داده بود که اگر او را پرستش کنند سرزمین فلسطین را به آنها خواهد داد. این نویسنده ضمن اشاره به ارتباط میان وعده و سرزمین فلسطین، دیدگاه صهیونیست‌ها را برمی‌گزیند و حقوق اهالی این سرزمین را که در آن سکوت گزیده و قبل از یهودیان در آن زندگی کرده و حتی بعد از خروج یهود در آن باقی مانده‌اند را نادیده می‌گیرد.

همه کتاب‌ها بر این باورند که قدس پایتخت اسرائیل است و اسم فلسطین در نقشه‌ها وارد نشده در حالی که اسم اسرائیل در آن نقشه‌ها وجود دارد.

به عنوان مثال کتاب «ادب» در صفحهٔ ۴۱۲ بیان می‌کند: «شهرک‌نشین‌های یهودی، دولت قدیم اسرائیل را در منطقهٔ فلسطین که قبلاً تابع امپراطوری ترکیه بود دوباره تأسیس کردند». به کار بردن کلمهٔ «تأسیس دوباره» بیانگر این است که مؤلف می‌پندارد

تمدن اسلامی

کتاب‌های درسی آمریکا از تمدن اسلامی سخن گفته‌اند و آن را فرهنگی غنی می‌دانند و به پژوهش‌های علمی، هنر، آداب، دستاوردهای دانشمندان مسلمان در زمینه‌های جبر، ستاره‌شناسی شیمی، فیزیک، نورشناسی، ایجاد دارالحکمه و سعی در ترجمه علوم مختلف از جهان قدیم به زبان عربی و استفاده ملت‌های دیگر از اختراعاتی که دانشمندان عرب انجام داده‌اند، اشاره می‌کنند. همچنین به برخی از دستاوردهای جدید مسلمانان عبارت بودند از: روش‌های جدید در بازرگانی؛ فاکتور مبادله با کشورهای دیگر، تأسیس شرکت‌های تعاونی، فروش سهام، کلمات چک، ماجراجویی، یا ریسک کردن - که اصل آن از زبان عربی است - اشاره می‌کند.

جدا از همه اینها فرمانروایان مسلمان به یهودیان و مسیحیان اجازه می‌دادند که مراسم و اعمال دینی خود را انجام دهند و از قوانینی که مخصوص خودشان است پیروی کنند.

شخصیت عربی - اسلامی

کتاب «جهان و ساکنان آن» در صفحه ۵۰۶ تحت عنوان بحران هویت معتقد است که طی ۲۰۰ سال گذشته تغییرات بسیاری در خاورمیانه به وجود آمده است. رویارویی با غرب، مردم را به سوی گرایش به هویت وهستی جدیدی سوق داده است و تسلط کشورهای غربی به وسیله سلاح‌ها و تکنولوژی برتر خود بر قسمت‌هایی از این منطقه، اندیشمندان مسلمان را به این سؤال واداشته که چرا خداوند به اروپاییان اجازه می‌دهد تا از نظر تکنولوژی نسبت به مسلمانان پیشرفته‌تر باشند و چرا اجازه می‌دهد که مسلمانان در جنگ‌ها شکست بخورند و سرزمین‌هایشان به اشغال درآید؟

برخی مسلمانان معتقدند که اینها نشانه فاصله گرفتن آنها از آموزه‌های درست دین اسلام است و پیروی هر چه بیشتر از آموزه‌های اسلام این مشکل را حل می‌کند. اینجا این سؤال پیش می‌آید که چرا نویسنده به این مطلب اشاره نکرده که اسلام دینی است که پیروانش را به علم‌آموزی، کار و تلاش و مشورت دعوت می‌کند؟ کتاب «جهان و ساکنان آن» در صفحات ۵۰۴ و ۵۰۵ خود آورده است: «اختلافات میان کشورهای عربی ادامه یافته و این اختلافات تلاش‌های یکپارچه‌سازی و وحدت خاورمیانه را با ناکامی مواجه ساخته است».

این کتاب‌ها از تلاش‌های جدی برای ایجاد یک بازار مشترک عربی سخن نگفته و اما به نقش و اهمیت نفت در اقتصاد کشورهای خلیج فارس و کشور عربستان سعودی اشاره کرده است.

بردگان می‌کرد و قرآن به کسانی که برده‌ای را آزاد کنند، وعده بهشت را به کسانی می‌داد که برده‌ای را آزاد کنند. «فلا اقتحم العقبة» * و ما ادراك مال العقبة فك رقية؛^{۱۰} پس وارد عقبه نشد و چه دانی عقبه چیست * آزاد کردن بنده در راه خدا است».

همان‌طور که قرآن آزاد کردن برده‌ای را کفاره بعضی از گناهان قرار داده است^{۱۱} اگر این احکام اجرا می‌شد، قرن‌ها پیش بردگی از جوامع اسلامی رخت بر می‌پست.

تصویر زنان عرب

کتاب «جهان و ساکنان آن» در صفحه ۵۰۲ چنین می‌گوید: «زن در خاورمیانه بین چکش و سندان قرار گرفته» یعنی همیشه خوار و ذلیل است.

غربی‌ها آداب و رسوم حاکم در این جوامع را پست و بی‌ارزش می‌دانند و می‌گویند جامعه‌ای که این زنان در آن زندگی می‌کنند هر تغییری را ضد دین خود به شمار می‌آورند.

نویسنده کتاب «جغرافیای جهان و تمدن‌های آن» زن عرب را زنی زندانی و در بند می‌داند، زیرا به رغم آن‌ان این زنان واجب است صورتشان را بپوشانند و او خاطرنشان می‌سازد که برخی کشورها نسبت به زن سخت‌گیرتر هستند و در صفحه ۲۲۵ می‌گوید: «برخی کشورهای اسلامی سخت‌گیرتر و تندروتر از کشورهای دیگر هستند. به عنوان مثال کشور عربستان سعودی کشوری بسیار سخت‌گیر است. لذا زن باید صورت خود را کاملاً بپوشاند. زنان در این کشور اجازه رانندگی و همچنین تنها مسافرت کردن را ندارند و آخر اینکه اجازه کار در بیرون از خانه را ندارند».

بی‌شک این نویسنده با مطرح ساختن موضوع زن و نشان دادن آن به صورت سرخوری خوار و ذلیل، و مقید و بدون آزادی، به اسلام ظلم کرده است و اشتباه گفته است: «زن نمی‌تواند بیرون از خانه کار کند». قرآن پیشرو یک انقلاب اجتماعی برای زنان در قرن هفتم میلادی قلمداد می‌شود. در این راستا زنده به گور کردن دختران، خرید و فروش آنها و ازدواج بدون رضایت زن را حرام اعلام کرد. برای او حق ارث معین کرد و به اندازه حقوقی که دارد او را ملزم به انجام وظایف و کارهایی کرد. «و لهن مثل الذی علیهن»^{۱۲}.

علاوه بر این طبق این حدیث نبوی، او را ملزم به طلب علم کرد، «طلب العلم فریضة علی کل مسلم و علی کل مسلمة؛ علم‌آموزی بر هر مرد و هر زن مسلمان واجب است».

این حق زن است که بخواهد طبق آموزه‌های دین خود، حجاب را رعایت کند و به همراه همسرش به تربیت فرزندانش بپردازد.

مسابقه پیام قیام

نهاد کتابخانه‌های
عمومی کشور
به منظور ترویج
فرهنگ کتابخوانی
و تعمیق آشنایی با
معارف قیام عاشورا،

مسابقه «پیام قیام» را با محوریت
کتاب «امانتداران عاشورا» - حاوی
سخنرانی‌های مقام معظم رهبری با
موضوع شخصیت امام حسین (ع)،
اهداف، درس‌ها و عبرت‌های قیام
عاشورا - پنج‌شنبه ۸۷/۱۰/۲۶ در
کتابخانه‌های عمومی کشور برگزار
خواهد نمود.

علاقه‌مندان می‌توانند جهت
دریافت کتاب مسابقه و کسب
اطلاعات بیشتر به کتابخانه‌های
عمومی یا به سایت اطلاع‌رسانی
نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به
آدرس www.iranpl.ir مراجعه
نمایند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

تعداد کتاب‌های درسی و آموزشی آمریکا که برای پژوهش در نظر گرفته شد و مطالب آن مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت به بیش از ۱۸ کتاب درسی می‌رسد.

تاریخ تحقیق و بررسی‌ها نشان می‌دهد که در حدود ۵۰ درصد از این کتاب‌ها نسبت به عرب‌ها و مسلمانان دید و گرایش بی‌طرفانه داشتند. در حدود ۲۷ درصد از آنها عموماً دارای گرایش‌های منفی بودند و ۲۲ درصد از آنها گرایش و دیدی مثبت داشتند.

ارتباط بین اسلام و تروریسم و طرفداری از اسرائیلی‌ها به دلیل تعصب ضد فلسطینی و عربی در شأن مکتب آموزشی آمریکایی که مدعی پیشرفته بودن در میان مکاتب و مدارس است، نیست. این با وظیفه مدرسه و اهداف و روش‌های تحصیلی که همانا آموزش احترام به دیگران و فرهنگ‌های آنان است در تعارض است.

بهتر است وقتی از برخی مفاهیم اسلامی مانند قرآن و حدیث و وضعیت زن در اسلام سخن می‌گوییم دقت بیشتری داشته باشیم و قرآن و حدیث را با هم اشتباه نگیریم و همچنین بین آموزه‌های اسلام در راه و روش برخی از مسلمانان تمایز قائل شویم. شایسته است که مدارس غرب و شرق اصول فرهنگ‌ها و روح ادیان آسمانی را به‌طور واضح بیان کنند، زیرا این فرهنگ‌ها ملت‌های جهان را به سوی همبستگی، همکاری، گذشت و زندگی با هم در صلح و صفا و آرامش فرا می‌خواند.

پی‌نوشت‌ها:

1. Geography of the world and it speaple.
۲. سوره بقره (۲)، آیه ۱۹۰.
۳. سوره بقره (۲)، آیه ۲۵۶.
۴. پی‌نوشت ۲.
۵. پی‌نوشت ۳.
۶. سوره بقره (۲)، آیه ۲۲۸.
۷. پی‌نوشت ۲.
۸. پی‌نوشت ۳.
۹. ایام تشریق: عنوان سه روز پس از عید قربان در مراسم حج (م).
۱۰. سوره بلد (۹۰)، آیات ۱۱-۱۳.
۱۱. سوره مجادله (۵۸)، آیه ۳.
۱۲. پی‌نوشت ۶.